

Grevagården

Karlskrona socken, Karlskrona kommun

Arkeologisk förundersökning

Blekinge museum rapport 2008:5
Ylva Wickberg

Bakgrund

I samband med schaktarbeten för ledningar till ny utomhusbelysning på Grevagårdens gårdsplan, del av RAÄ 77, Karlskrona sn, genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk schaktkontroll.

Topografi och kulturhistoria

Grevagården hyser idag Blekinge museum, men byggdes för amiralgeneral Hans Wachtmeister och stod färdigt år 1705. På foto från år 1876 ser gårdsplanen ut att ha kullerstensbeläggning (Wachtmeister 2005:10).

Fältarbetets genomförande

Grävarbetena bestod i att cirka 40 cm breda och 40 – 50 cm djupa schakt grävdes längs med Grevagårdens sydvästra långsida, dess nordvästra kortsida, samt tvärs över gården i västlig och sydlig riktning. Gårdsplanens nutida grusbeläggning var mellan 10 – 30 cm tjock, mestadels mellan 20- 30 cm.

Figur 1. Arbetsbild schaktning västra porten.

Resultat

Kullerstensbeläggning

Inom de flesta schakten påträffades under ett cirka 10 – 30 cm tjockt gruslager en intakt kullerstensbeläggning. Den tycktes upphöra i jämnhöjd med muren till den upphöjda trädgården, på gårdsplanen utanför utställningslängan, nära resterna efter "tegelbyggnad 1" vid Grevagårdens östra del. Det kan tolkas som om det funnits en sammanhängande kullerstensgård utanför Grevagården och västerut mot utställningslängorna. Utanför västra porten på Grevagården återfanns en kalkplatta på cirka 40 cm djup, vilken troligtvis varit del av en stensatt gång.

Figur 2. Kalkstensplatta utanför västra porten.

Figur 3. Kullersten vid västra porten.

Kulturlager

Under kullerstensbeläggningen återfanns ett brungrått, sandigt kulturlager som innehöll glasskärvor och tegelfragment. Lagrets djup gick inte att avgöra eftersom schaktet endast var 40-50 cm djupt. I området på gården utanför utställningslängorna återfanns under kullerstensbeläggningen ett gråsvart kulturlager med en tjocklek av 1 – 12 cm, bestående av sandig humus. Under denna fanns ett annat kulturlager bestående av brungrå sandig humus med okänd tjocklek. Båda dessa lager innehöll tegelfragment och glasskärvor.

Rester av tegelbyggnad 1

I anslutning till en rabatt vid Grevagårdens östra del, rakt utanför ett blindfönster, framkom rester efter en tegelkonstruktion under det 10-20 cm tjocka sentida gruslagret. Teglet utgjordes av handslaget, 27x15x7 cm stora stenar och dessa framkom i riklig mängd upp till 260 cm från rabattkanten. Teglet var murat med kalkbruk. I schaktkantens västra sida kunde det murade och i förband lagda teglet följas ned till ett djup av 75 cm, djupare gick inte att undersöka på grund av schaktdjupet. I schaktkantens östra sida var tegelstenarna ställda på den smalare långsidan – närmast i någon sorts "valvteknik". Det skulle kunna utgöra någon sorts valv eller golv. I denna schaktvägg återfanns också två naturstenar cirka 30 cm stora. Det gick inte helt säkert att avgöra hur tjock muren var på denna sida, men under det "valvlagda" partiet tycktes det finnas kulturlager. Det "valvlagda" utgjorde förmodligen hela tjockleken det vill säga cirka 15 cm. Schaktväggarna var dock svårrensade; det var mängder med sönderschaktat tegel och ledningsrören var redan utplacerade och fick inte skadas.

Figur 4. Tegelbyggnad 1. Foto mot öster.

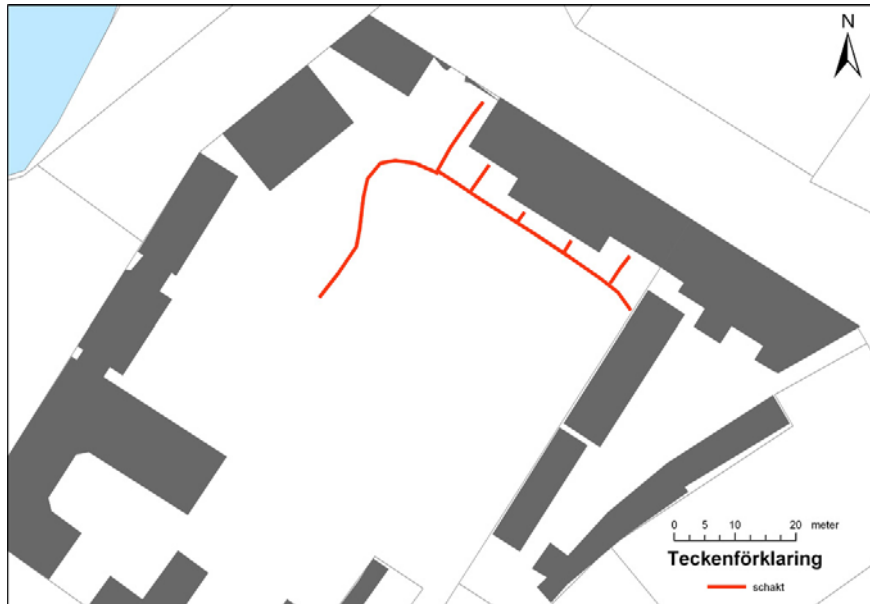
Rester av tegelbyggnad 2

På den del av gårdsplanen som är belägen mellan muren till den upphöjda trädgården och museets utställningslänga återfanns rester av ännu en tegelbyggnad. Den utgjordes av stora tegelmängder inom en längd av omkring 6-7 meter i schaktet. Tegelstenarna utgjordes av cirka 25x12x5 cm stora stenar. På ett foto från 1966 finns flera små byggnader och ett vedskjul på denna plats (Berup 2005:113). Det är med största sannolikhet lämningar efter dessa byggnader som återfanns.

Sammanfattning

Det finns bevarade lager under den nutida beläggningen, till vilket djup gick inte att uttröna. Dessutom återfanns kalkplatta framför västra porten som troligtvis

varit del av en gång, samt rester efter en okänd tegelkonstruktion utanför östra porten. Utöver detta fanns rester efter sentida uthusbyggnader utanför utställningslängorna.

Figur 5. Schematisk schaktplan.

Källor

Wachtmeister H. 2005. Grevagården – stenhuset i staden s. 7-11 i: *Grevagården. Stenhuset i staden*. Blekingeboken 2005. Värnamo.
Berup S, Ström S. 2005. Husen längs fisketorget s.102-116 i: *Grevagården. Stenhuset i staden*. Blekingeboken 2005. Värnamo.

FMIS, Riksantikvarieämbetets digitala fornminnesregister.
Lantmäteriets kartarkiv
Diverse handlingar och rapporter i Blekinge museums arkiv.

Administrativa uppgifter

Blekinge museum dnr: (340-0242)
Undersökningstid: 2008-02-06
Personal: Ylva Wickberg
Läge: Fastighetskartan blad 3F5h
Koordinatsystem: Plan 2,5 gon V Blekinge 10
Koordinater för undersöknings
ytans sydvästra hörn: x:6226074 y:14861141
Dokumentation: Digitala fotografier och anteckningar förvaras i
Blekinge museum.
Fynd: Inga fynd tillvaratagna
Kartanvändning: ©LMV, Gävle, 2007, ©LMV Ärende nr
M2005/2857, ©LMV 2007. Ur Historiska
Kartor™